

MDT & Jongerenparticipatie

Impact Centre Erasmus

Impact Centre Erasmus

Samenwerking Impact Centre Erasmus en MDT

Impact Centre Erasmus doet onderzoek naar MDT in opdracht van het ministerie van OCW. Binnen dit onderzoek zet Impact Centre Erasmus in op het verkrijgen van inzicht in de impact van MDT, het waar mogelijk onderbouwen van de effectiviteit van MDT en op het versterken van het lerend vermogen van het MDT-netwerk. Hiermee is onderzoek dienend aan de uitvoering om zowel de verantwoording naar de Tweede Kamer (*to prove*) alsook iteratief en in co-creatie te leren hoe het programma te verbeteren (*to improve*).

Colofon

MDT & Jongerenparticipatie

Eefje de Louw (delouw.esse.eur.nl) en Marit Schouten (m.a.schouten@ese.eur.nl)

Uitgave van: Impact Centre Erasmus, Rotterdam, 21 december 2022. In opdracht van programma MDT.

MDT & Jongerenparticipatie

Aanleiding onderzoek

Vanaf het begin is een expliciete keuze gemaakt dat MDT voor, door en met jongeren vormgegeven wordt. Dit geldt voor het centrale programmateam, waarin jongeren, NJR en het jongerenpanel zeggenschap hebben, maar ook voor de MDT-projecten geldt dat jongerenparticipatie een verplicht onderdeel is; zo wordt er in elke subsidieaanvraag een alinea gewijd aan hoe het project jongerenparticipatie vormgeeft. Ook de Tweede Kamer hecht waarde aan jongerenparticipatie binnen MDT, met o.a. vragen over of de begeleiding van deelnemers (deels) door jongeren wordt uitgevoerd. Echter, ontbreekt het aan inzicht in de mogelijkheden en waarden van jongerenparticipatie en hoe jongerenparticipatie binnen MDT bevorderd kan worden.

Dit onderzoek dient ten behoeve van de volgende doeleinden:

- **Inzicht bieden in de huidige invulling van jongerenparticipatie binnen MDT projecten.**
- **De waarde van jongerenparticipatie borgen in onderbouwing van MDT.**
- **Leren en verbeteren op de verschillende methodes en werkzame elementen van jongerenparticipatie.**

De centrale onderzoeksvraag is dan ook:

"Welke rol heeft jongerenparticipatie binnen MDT en hoe kan MDT jongerenparticipatie (verder) bevorderen?"

Aanpak onderzoek

De aanleiding van dit onderzoek heeft geleid tot de start van fase 1 en fase 2 van het onderzoek:

Fase 1: Deskresearch

Literatuurscan met een focus op de definitie van jongerenparticipatie, jongerenparticipatie in Nederland en (werkzame) elementen van jongerenparticipatie, met aandacht voor specifieke modellen om jongerenparticipatie te duiden.

Fase 2: Analyse subsidieaanvragen 4c

Op basis van de subsidieaanvragen van ronde 4c worden de 67 projecten ingedeeld n.a.v. één van de modellen vanuit fase 1. Deze indeling brengt in beeld hoe volgens de subsidieaanvragers invulling wordt gegeven aan jongerenparticipatie in het project.

Tijdens de uitvoering van het onderzoek is akkoord gegeven voor continuering van het onderzoek in 2023 en zullen de volgende fasen worden uitgevoerd. Deze zijn buiten de scope van dit document:

Fase 3: Verdiepend kwalitatief onderzoek

Verdere duiding aanpak in de praktijk. Interviews worden gehouden met jongerenbeoordelaars, vakbeoordelaars, kernteamleden en bestuursleden van MDT en NJR. Vragen zijn bijvoorbeeld: waarom doet MDT aan jongerenparticipatie, wat is de definitie van jongerenparticipatie? Wat zijn goede vormen van/ waaruit blijkt goede jongerenparticipatie?

Fase 4: Duiding met het netwerk

Aan de hand van een uitvraag kwantitatieve analyse naar algehele invulling jongerenparticipatie, 10 interviews zullen meer diepgang bieden, daarna met projecten en andere relevante stakeholders beantwoorden we de onderzoeksvragen tijdens een duidingssessie.

Inhoud

FASE 1A: Jongerenparticipatie algemeen pag. 6

FASE 1B: Bevorderen van jongerenparticipatie pag. 17

FASE 2: Jongerenparticipatie binnen MDT pag. 21

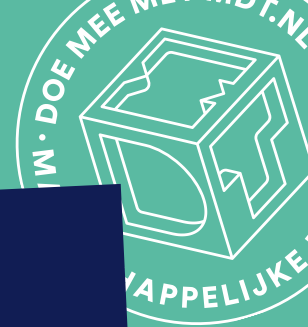
FASE 3 EN 4: Vervolgonderzoek pag. 28

Bronnen & bijlagen pag. 30

Fase 1A:

Jongerenparticipatie algemeen

**De volgende slides gaan in op het concept jongerenparticipatie.
Wat is het precies? Hoe ziet het eruit in de praktijk? En hoe werkt het?**

Definitie van jongerenparticipatie

- De term (jongeren)participatie verwijst in het algemeen naar inspraak en het proces van actief delen van beslissingen. Voor het nemen van deze beslissingen is het belangrijk dat de betrokkenen voldoende geïnformeerd zijn over de beslissingsmogelijkheden en de implicaties (Petintsevaa & Roose, 2020).
- Er bestaan talloze voorbeelden van verschillende vormen van participatie in de praktijk, wat kan leiden tot spraakverwarring. Daarom is het van belang om altijd aan te geven wie participeert en in welke sociale context (waarin) wordt geparticipeerd (Jager-Vreugdenhil, 2011; Rector, 2020).
- Schijnparticipatie treedt op wanneer jongeren wordt gevraagd om input te leveren, maar niet duidelijk wordt hoe deze wordt meegenomen in de besluitvorming, of jongeren dusdanig

Binnen MDT zien we drie (samenhangende) invalshoeken van jongerenparticipatie:

1. Om de wijze en mate van meedoen, meepraten en meebeslissen van jongeren binnen MDT(-initiatieven) weer te geven.
2. Om aan te geven hoe MDT jongeren meer kunnen participeren in de maatschappij (o.a. via vrijwilligerswerk).
3. De stem van jongeren luider maken bij verschillende instanties (scholen, instituties, politiek).

Dit onderzoek richt zich op de eerste invalshoek van jongerenparticipatie binnen MDT.

Toenemend belang van (jongeren)participatie

- Sinds de democratisering in de jaren '70 is het steeds meer gebruikelijk voor burgers om betrokken te worden bij inspraak (medezeggenschap) en besluitvormingsprocedures in verschillende fases van beleid.
- Sinds de jaren '90, en de introductie van burgerschapsvorming (2006), wordt er steeds vaker gesproken over kinder- en jongerenparticipatie.
- Sinds c.a. 2000 is *governance* of 'overheidsparticipatie' in opkomst waarin de perspectieven worden omgedraaid en niet de overheid initiatief neemt, maar de overheid participeert in het initiatief van de burger.
- Sinds 2013 wordt er zelfs gesproken over de 'participatiesamenleving' en de rol van 'actief burgerschap'.

Perspectieven op (jongeren)participatie

Er zijn twee perspectieven op het belang van (jongeren)participatie:

Het **liberaal-individualistische perspectief** hier ligt de nadruk op de rechten van individuele burgers en hun vrije handelingskeuzes, mits binnen de wet. Het stelt dat mensen het recht hebben om mee te praten en mee te beslissen over dingen die op hen van betrekking zijn. Activistische stromingen stellen dit ook vaak met de slogan “Niks over ons, zonder ons” (EN: “*nothing about us, without us*”). Dit perspectief m.b.t. jongerenparticipatie is vergelijkbaar en gaat uit van het 'Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind' van de Verenigde Naties, waarin het recht van kinderen en jongeren om mee te beslissen over dingen die op hen van invloed zijn vastgelegd.

Het **republikeinse perspectief** geeft een meer pragmatische beweegreden en stelt dat beleid en oplossingen simpelweg beter en effectiever zijn als de juiste stakeholders in de juiste mate worden betrokken. Doordat beleid beter aansluit bij de leefwereld, de doelgroep zelf meer eigenaarschap heeft over de oplossingen en omdat de zelfredzaamheid van de doelgroep direct wordt bevorderd door deel te nemen aan het proces. Dit perspectief op jongerenparticipatie legitimeert jongerenparticipatie vanuit de grondslag dat het beleid verbeterd (mogelijk zelf legitimeerd) en jongeren hun talenten, vaardigheden en competenties kunnen ontwikkelen door te participeren.

Deze perspectieven zijn niet in directe tegenspraak of tegengesteld. Echter is het startpunt en aanpakken wel verschillend. Aanhangers van het liberaal-individualistisch perspectief betrekken jongeren omdat keuzes jongeren raken en hebben geen verdere doelstellingen dan de participatie zelf. Aanhangers van het republikeins perspectief daarentegen zullen eerder willen weten in hoeverre de participatie het beleid heeft verbeterd en welke vaardigheden jongeren ermee hebben opgedaan.

Jongerenparticipatie volgens de wet

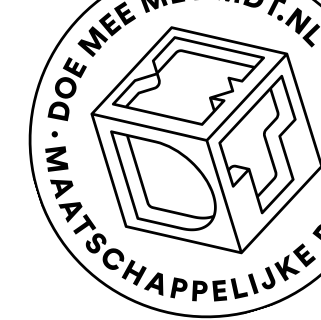

In termen van het liberaal-individualistische perspectief, heeft Nederland het kinderrechtenverdrag op 8 maart 1995 bekrachtigd. Een van de kernbepalingen van het VN-Kinderrechtenverdrag is dat:

(...) landen moeten verzekeren dat kinderen hun mening kunnen uiten in zaken die hen raken, waarbij zodanig belang moet worden gehecht aan hun mening als past bij hun leeftijd

- 12.1. De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.
- 12.2. Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Elementen van jongerenparticipatie

Jongerenparticipatie bestaat uit (aandacht voor) verschillende elementen:

Representatiegraad: Zijn de jongeren die participeren representatief voor de groep jongeren wiens stem ze vertegenwoordigen?

Diversiteit: Biedt de manier van participatie voldoende ruimte voor het uiten van conflicterende perspectieven?

Volume: Hoeveel jongeren vanuit de totale groep deelnemende jongeren wordt de kans om te participeren geboden?

Intensiteit: Hoe regelmatig en uitgebreid wordt de kans geboden om te participeren?

Doorwerking van de participatie*: In hoeverre hebben jongeren invloed op en inzicht in wat er met hun feedback gebeurt?

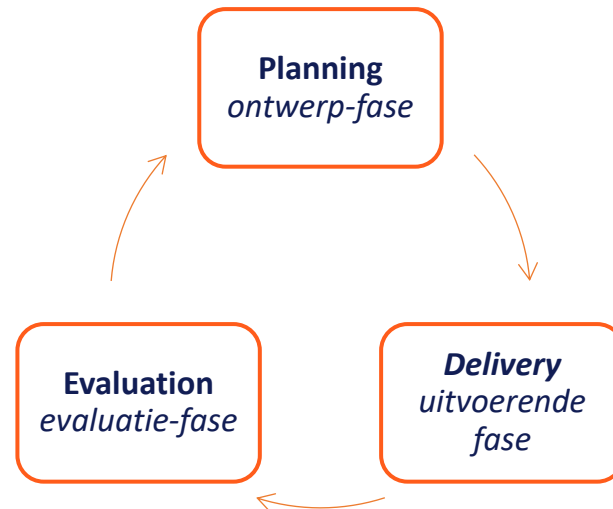
Kritiek op vormen van jongerenparticipatie komt veelal voor uit het ontbreken van (voldoende aandacht voor) één van deze elementen van jongerenparticipatie.

* Sommigen zijn van mening dat het pas participatie is als jongeren ook daadwerkelijk beslissingsbevoegdheid hebben.

Fasen van jongerenparticipatie

Naast de elementen van participatie, zijn er ook verschillende fases waarin jongerenparticipatie een rol zou kunnen spelen. Onderzoek wijst uit dat het ontwikkelen van programma's en beleid dat direct effect heeft op jongeren het meest efficiënt gaat als zij ook worden betrokken in ieder van deze fases (Head, 2011):

Modellen jongerenparticipatie

Er bestaan verschillende modellen van jongerenparticipatie die de verschillende elementen van fasen van de vorige slide samenbrengen. Deze modellen verschillen in gebruik en leggen de nadruk op andere elementen of fasen:

- Zo bestaan modellen die participatie beschrijven als losse categorieën zoals *Treseder's degrees of participation* (1997) of als zijnde een beslisboom zoals *Shier's Pathway* (2001).¹
- Ook zijn er modellen die normatief overkomen, zoals *Hart's Ladder* waarin 8 niveaus van jongerenparticipatie worden omschreven (met de impliciete aanname dat hoe hoger de mate van participatie, hoe beter) (1992). Of juist modellen zoals *TYPE pyramid* die de waarde van gedeelde besluitvorming met jongeren als gelijkwaardige partners gelijk stelt tot de beste beslissingen, met cocreatie als "hoogste" streven (2010).²
- Ook bestaan er modellen die alle elementen met elkaar verbinden waarin aan elke van de pijlers moet worden voldaan om te komen tot duurzame en betekenisvolle participatie, zoals *The Alexander Bridge of Participation* en *Flower of Participation*.³

Ondanks kritiek op het normerende karakter van Hart's Ladder, is dit model uit 1992 nog altijd het meest geciteerde en gebruikte model om jongerenparticipatie te duiden en zijn vele andere modellen erop gestoeld.

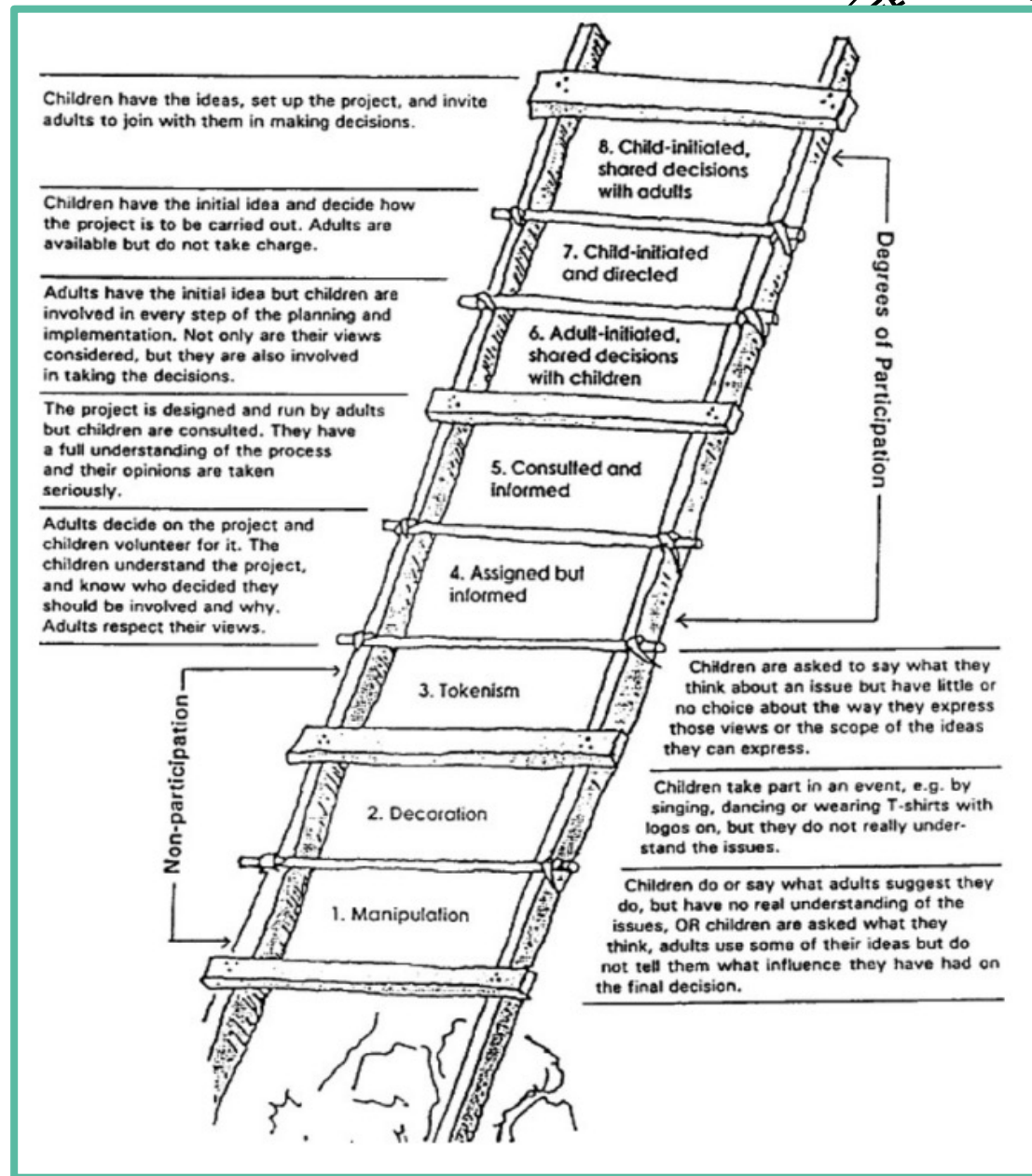
¹ Zie bijlagen 1-2

² Zie bijlagen 3-4

³ Zie bijlagen 5-6

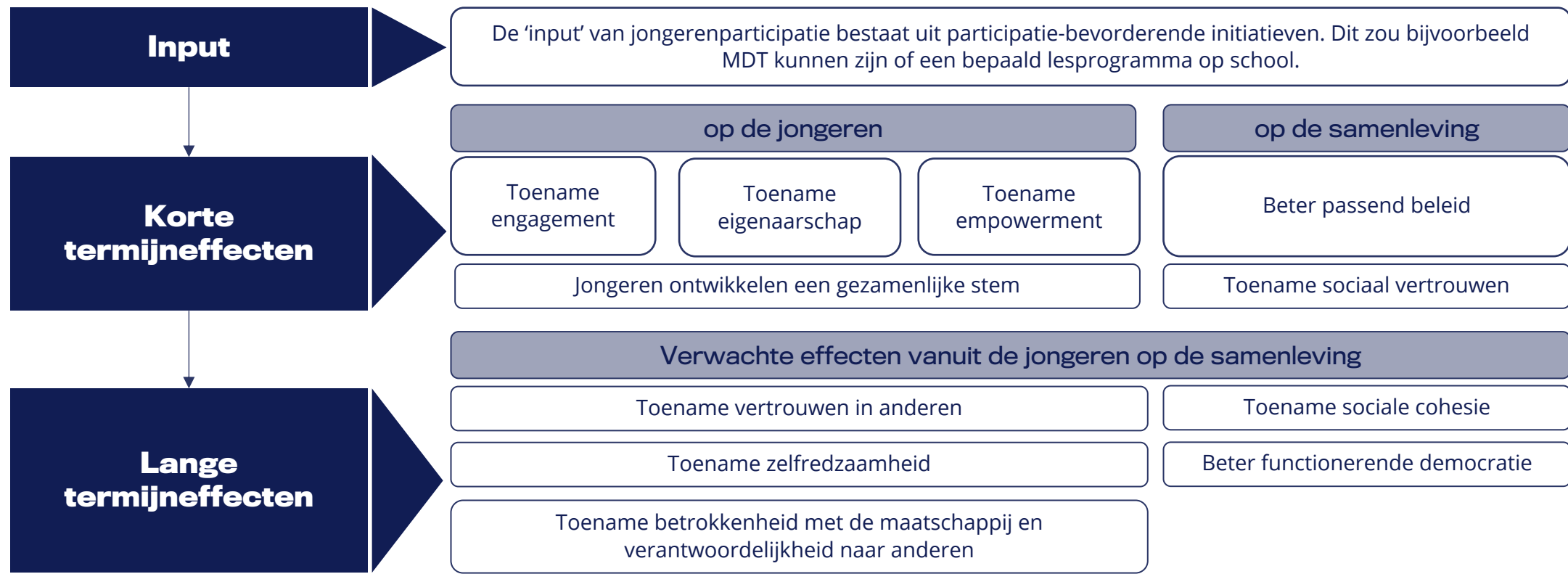
Hart's Ladder (1992)

- Hart's Ladder is een van de oudste modellen, maar nog steeds relevant.
- Het model onderschrijft acht verschillende niveaus. Waarvan vijf een graad van participatie en drie een graad van schijnparticipatie.
- Het model is relatief uniek in het specifiek benoemen van schijnparticipatie-vormen
- Ontvangen kritiek op dit model gaat tevens over:
 - Het ontbreken aan context van hoe de participatie vormgegeven wordt, zo kan misinterpretatie ontstaan van de levels
 - Het model biedt weinig ruimte voor de rol van volwassenen in relatie tot de jongeren waarmee geparticipeerd wordt

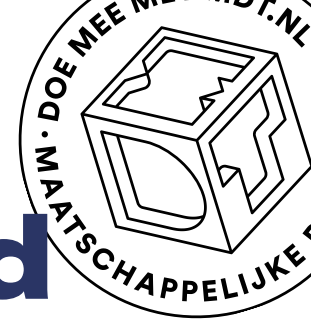

Effecten van jongerenparticipatie

In de wetenschappelijke literatuur zijn positieve effecten aangetoond van jongerenparticipatie op de jongeren zelf als (indirect) op de maatschappij, zolang jongerenparticipatie op een goede manier is ingericht.

Voorbeelden* van jongerenparticipatie in Nederland

Jongerenpanels

- **SER-jongerenplatform:** is in 2015 is opgericht op initiatief van Mariëtte Hamer en (kroon)leden van de Sociaal-Economische Raad (SER). Enerzijds wil de SER jongeren vragen algemene input te leveren op actuele thema's. Dit kunnen thema's zijn waar de SER al aan werkt, of jongeren kunnen bij de SER nieuwe onderwerpen signaleren. De jongeren worden een aantal keer per jaar geraadpleegd. Daarnaast kan een commissie van de SER een bijdrage van jongeren vragen bij specifieke adviestrajecten.
- **LAKS:** de vertegenwoordiger van de meer dan een miljoen middelbare scholieren in de media, politiek en op scholen zelf.
- **LSVb:** komt op voor de belangen van heel studerend Nederland. Ze zetten zich onder andere in voor beter onderwijs, betaalbare huisvesting en meer studenteninspraak.
- **ISO:** de grootste landelijke studentenorganisatie en behartigt de belangen van meer dan 800.000 studenten. De student en diens ontwikkeling staat hierbij centraal.
- **NJR:** het expertisebureau jeugdparticipatie van de Nationale Jeugdraad en betreft jongeren bij beleidstrajecten.

Andere vormen

- **Jongerenparlement:** Volgens de Staatscommissie worden jongeren onvoldoende gehoord in de representatieve democratie. De commissie adviseerde een jongerenforum op te richten. De minister heeft deze aanbeveling vertaald naar een jongerenparlement. Het doel van het jongerenparlement is volgens de minister om besluiten over jongeren in de Tweede Kamer te verbeteren door jongeren meer bij de nationale politiek te betrekken, waarbij de eigenzinnige blik van jongeren kan helpen bij maatschappelijke vernieuwing. Een zorg is dat de Eerste en Tweede Kamer de adviezen van een jongerenparlement onvoldoende serieus nemen: een officiële reactie betekent nog niet dat er iets met de adviezen gebeurt. Ook hebben jongeren geen stem in het debat dat volgt op hun advies en representativiteit.
- **Generatietoets:** in 2018 hebben SER en NJR de generatietoets geïntroduceerd. In 2021 is dit opgenomen in het nieuwe coalitieakkoord. Het doel van deze toets is de effecten die beleid heeft op verschillende generaties mee te nemen in de ontwikkeling van beleid. Dit zou kunnen door bij (de doorrekening van) coalitieakkoorden en belangrijke politieke en sociale akkoorden de gevolgen voor verschillende generaties beter in kaart te brengen.
- **Technology Assessment/Future-Design:** heeft als doel om een stem te geven aan de generaties die nog komen bij besluitvorming. Een pilot uitgevoerd in Nederland laat zien dat wanneer gelijkwaardige groep participeert die de toekomstige generatie vertegenwoordigd, besluitvorming leidt tot meer creatieve, holistische oplossingen vergeleken met de enkel technische en beleidsoplossingen die werden opgesteld door de controlegroep.

* Geen enkel voorbeeld is perfect: zo is er kritiek op bijvoorbeeld de representatiegraad van panels of de doorwerking die het advies van het jongerenparlement heeft.

Fase 1B:

Bevorderen van jongerenparticipatie

Deze sectie gaat over de vraag: wat weten we over wat werkt in co-creatie en vergroten van participatie?

Randvoorwaarden voor jongerenparticipatie

Vanuit de wetenschappelijke literatuur zijn meerdere randvoorwaarden gevonden die – indien goed ingebouwd in de aanpak – het aannemelijk maken dat de positieve effecten (pag. 11) worden behaald:

- **Voor jongeren om te participeren, is het cruciaal dat zij critical consciousness ontwikkelen. Deze Engelse term staat voor een besef van jongeren van de wereld waarin zij zich bevinden, hoe zij hierin staan en hier actie in kunnen nemen. Voor de ontwikkeling van *critical consciousness* is een veilige omgeving nodig waar jongeren zich welkom voelen en gestimuleerd worden om hun mening te delen (Wong et al., 2010).**
- **Voor het delen van hun mening in een omgeving met zowel jongeren als volwassenen is het belangrijk om een gelijkwaardig dialoog te houden waarin geen machtsverschil bestaat (Cahill & Dadvand, 2018; Petintsev & Roose, 2020).**
- **Programma's waarin jongeren zich kunnen ontwikkelen t.a.v. hun critical consciousness, waar jongeren en volwassenen zich gelijkwaardig voelen, hebben meer potentie tot empowerment (Wong et al., 2010). Empowerment is een belangrijk positief effect voor zowel de jongere als de samenleving. Het is een voorwaarde voor meer sociale rechtvaardigheid, vooral als hierin voorheen niet-/minder-gehoorde stemmen bijdragen aan beslissingen.**

Checklist werkzame elementen uit de praktijk

- ☐ Breng de jongeren die mogelijk een belang hebben bij het traject in kaart
- ☐ Spreek wederzijdse verwachtingen naar elkaar uit
- ☐ Leg de positie en ruimte voor de inbreng van jongeren formeel vast
- ☐ Bied een veilige omgeving die creativiteit stimuleert, zorg voor passende werkvormen
- ☐ Zorg dat de jongeren over dezelfde informatie beschikken als andere deelnemers aan tafel
- ☐ Zorg voor begrijpelijke taal voor jongeren
- ☐ Faciliteer het aansluiten bij alle overleggen, vanaf het begin van het traject
- ☐ Zorg voor een dialoogleider die beide partijen aan het woord laat en serieus genomen laten voelen
- ☐ Zorg voor een passende vorm van waardering voor de inzet van de jongeren
- ☐ Zorg voor een duidelijke terugkoppeling over wat er met de input van de jongeren is gebeurd, ook tussentijds
- ☐ Zorg voor inclusieve jongerenparticipatie
- ☐ Zorg voor ruimte om te experimenteren en leren met jongerenparticipatie

Zie bijlage 7 voor een overzicht welke stakeholders uit de praktijk zijn geraadpleegd

Samenvattend: werkzame elementen

Literatuur:

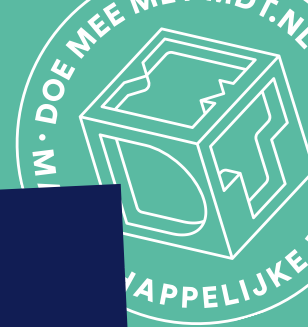
Voor participatie is de ontwikkeling van critical consciousness bij jongeren nodig. Hiervoor is een veilige omgeving nodig, waar jongeren worden gestimuleerd om hun mening te delen en waarin jongeren en volwassenen zich gelijkwaardig voelen. Wanneer dit goed is ingericht, neemt de potentie tot empowerment toe.

Praktijk:

Breng van tevoren bestaande kaders en beperkingen in kaart en zorg voor goede wederzijdse verwachting management. Zorg voor een veilige omgeving die creativiteit stimuleert en zorg altijd voor een duidelijke terugkoppeling over wat er met de input van de jongeren is gebeurd.

Fase 2: Jongerenparticipatie binnen MDT

De volgende slides gaan over hoe invulling wordt gegeven aan jongerenparticipatie binnen MDT.

Jongerenparticipatiebeleid binnen MDT

MDT zet jongeren centraal en is opgezet met het gedachtegoed dat MDT voor, door en met jongeren continu in ontwikkeling is.

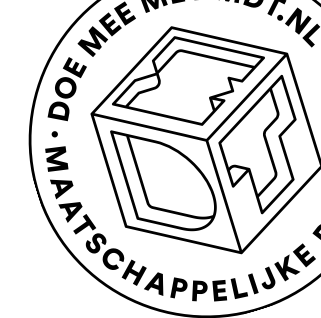
Het kernteam geeft hier invulling aan door onder andere de inzet van NJR bij de opzet van MDT:

Sinds de start van MDT (2018) is NJR als volwaardige partij betrokken binnen het landelijke kernteam. NJR draagt verantwoordelijkheid voor de mate waarin jongeren worden betrokken bij besluitvorming van MDT als programma. Zo begeleiden ze o.a. het jongerenpanel en voeren ze het MDT-project Sprint uit.

Sinds de start van MDT zijn jongeren onderdeel van de beoordelingscommissie voor subsidieaanvragen. Waar dit eerst enkel was op het onderdeel 'jongerensamenvatting', is dit intussen (2022) op alle onderdelen van de subsidieaanvraag.

Daarnaast is een werkgroep binnen het kernteam bezig met een professionaliseringsslag voor de co-creatie werkwijze van MDT waarbij jongeren een van de belangrijkste groepen zijn.

Aanpak Jongerenparticipatie binnen MDT

Er gebeurt veel op gebied van jongerenparticipatie, zowel binnen het kernteam, als bij MDT-projecten.

Instrumenten van het kernteam	Monitor op ervaringen jongeren	Borging in het netwerk
✓ NJR-leden als vaste leden van het kernteam.	✓ Vragen in de jongerenvragenlijst: 'wat was er goed aan jouw MDT?' (51% kiest 'grotendeels waar' en 'helemaal waar' voor: ik koos zelf welke activiteiten ik deed).	✓ Alinea in subsidieaanvraag: 'beschrijf hoe jouw project bijdraagt aan jongerenparticipatie'
✓ MDT jongerenpanel voor het leveren van (on)gevraagd feedback en advies.	✓ Verbeterde jongerenvragenlijst op basis van feedback jongeren.	✓ Het kwaliteitslabel (MDT-Prooflabel) waar jongeren samen met praktijkonderzoekers projecten beoordelen op alle normelementen waar het label uit bestaat.
✓ MDT Community om jongeren ook na hun MDT-traject betrokken te houden	✓ MDT-spel waar jongeren elkaar interviewen over hun MDT-ervaring.	✓ Jongeren in de beoordelingscommissie hebben een formele stem in de beoordeling van subsidieaanvragen.
• Het vervolgonderzoek bevat meerdere interviews om deze instrumenten te evalueren en te verbeteren.	• Op basis van dit rapport adviseren – naast de bestaande instrumenten – vragen over (de mate van) jongerenparticipatie te borgen in het MDT-spel.	• De volgende sectie bevat een eerste scan van subsidieaanvragen. • Tevens is in het vervolgonderzoek aandacht voor de verschillende praktijken van jongerenparticipatie binnen MDT (en wat daarin succesvol is).

Aanpak analyse jongerenparticipatie in subsidieaanvragen

“Wat is de mate van jongerenparticipatie binnen projecten?”

“Hoe wordt binnen projecten invulling gegeven aan jongerenparticipatie?”

- **Getracht is om op basis van de subsidieaanvragen van 4c (67 aanvragen) projecten in te delen op de mate van jongerenparticipatie.**
- **Op basis van het model van Hart is de volgende indeling gehanteerd:**
 - non-participatie (tree 1-3)
 - Consultatie (tree 4-5)
 - Co-creatie (tree 6-7)
 - Jongeren in charge (tree 8)
- **Deze indeling is toegepast op de drie fasen die voor ieder MDT-project plaatsvinden:**
 - de ontwerpfase, de uitvoeringsfase en de evaluatiefase.

Deze analyse is niet valide gebleken. De informatie uit de subsidieaanvragen is dusdanig verschillend geïnterpreteerd en ingevuld door de subsidie-aanvragers dat onderzoekers 1) o.b.v. de subsidieaanvragen niet de juiste informatie beschikten om de indeling te maken; 2) de subsidieaanvrager onvoldoende handvatten hebben gekregen om elementen, fasen en praktijken van jongerenparticipatie in hun aanvraag te benoemen. Er zijn echter wel lessen en inzichten uit de exercitie opgedaan door de onderzoekers. Deze zijn op de volgende slides uitgewerkt.

Grote verscheidenheid in omschrijvingen jongerenparticipatie

- De grote verscheidenheid van omschrijvingen van jongerenparticipatie komen terug in:

▶ **Lengte:** sommige projecten beschrijven uitgebreid over hun invulling van jongerenparticipatie, andere projecten slechts enkele zinnen.

▶ **Inhoud:** projecten benoemen verschillende elementen van jongerenparticipatie. Er zijn projecten die slechts benoemen dat het plaatsvindt. Anderen beschrijven concrete praktijken. Weer anderen hoe de participatie van jongeren leidt tot een verbetering in het programma. Slechts een enkele project omschrijft een visie op de rol en waarde van jongerenparticipatie.

▶ **Fases:** sommige projecten benoemen de fasen van MDT (voorbereiding, uitvoering, evaluatie) terwijl andere projecten slecht één of enkele fasen benoemen. Hierdoor is het niet altijd duidelijk of het project volledig is opgezet door jongeren of slechts enkele fasen.

- Uit de aanvragen komt niet altijd duidelijk naar voren in hoeverre jongeren kunnen meebeslissen en een formele stem hebben of dat volwassenen hun mening serieus nemen en daarop beslissen.
- Sommige projectleiders lijken de vraag over jongerenparticipatie in 'ontwerp' te hebben opgevat als zijnde ontwerp van communicatie- en wervingsmaterialen in plaats van ontwerp van het programma en de activiteiten.

Te hoge mate van interpretatie van onderzoeker voor indeling

- **Deze grote verscheidenheid van omschrijvingen van jongerenparticipatie zorgt voor hoge mate van interpretatie en het doen van aannames door onderzoekers om tot een indeling van het project te komen.**
 - **Eenzijds: Projecten met een summiere beschrijving over hoe zij jongerenparticipatie vormgeven binnen MDT krijgen sneller een lage indeling omdat veel informatie ontbreekt.**
 - **Anderzijds: zodra projecten uitgebreid omschrijven hoe zij invulling geven aan jongerenparticipatie (bijv. door middel van een concrete beschrijving per fase van het project, een duidelijke visie naar voren komt en/of blijkt dat jongeren echt in charge zijn), is het waarschijnlijk dat projecten een hogere indeling krijgen.**
 - **Als in de omschrijving niet naar voren komt hoe jongeren een terugkoppeling hebben gekregen over wat er is gebeurd met hun feedback, bestaat de kans dat projecten zijn ingedeeld onder non-participatie. Dit geldt ook wanneer projectleiders enkel hebben geschreven over de ontwerpfase, waardoor het kan lijken dat jongeren enkel zijn ingezet voor de werving van het project.**
- **Analyse op de indeling toonde:**
 - **Verschillende scores voor een project voor de verschillende fases (bv. co-creatie in ontwerp en non-participatie in evaluatie). Gezien de beperkte gegevens bestaat de kans dat dit een onterecht onderscheid betrof.**
 - **Tests op de robuustheid van de indeling toonde dat de indeling niet robuust was: verschillende onderzoekers kwamen tot andere indelingen o.b.v. de gebruikte informatie.**
 - **Analyses op de verwachte effecten bieden nog onvoldoende valide resultaten om tot conclusies te komen.**

Voorzichtige inzichten

Waar de indeling en analyse onbetrouwbaar zijn, zijn er wel enkele inzichten:

Ong. de helft van de projecten lijken in elk geval in de voorbereiding van hun MDT project te co-creëren met jongeren.

~4 van de 5 projecten lijken in elk geval jongeren te consulteren tijdens de evaluatiefase van het project.

Er lijken **bijna geen projecten** te zijn waarbij jongeren volledig in de lead zijn.

Echter, zoals eerder aangegeven is het belangrijk om deze inzichten verder te duiden met het netwerk. Deze stappen worden in de vervolgfases van het onderzoek beschreven. Daarnaast is het advies op basis van deze analyse:

1. Voor een goede omschrijving van de invulling van jongerenparticipatie vanuit de projecten zijn duidelijkere richtlijnen nodig vanuit het kernteam t.a.v. de definitie van jongerenparticipatie.
2. Om beter zicht te krijgen op de huidige inzet op jongerenparticipatie in het MDT-netwerk is een gerichte uitvraag nodig waarin de elementen van jongerenparticipatie worden uitgevraagd.
3. Voor het lerend vermogen over hoe jongerenparticipatie (nog) beter kan binnen MDT dienen projecten te worden voorzien van kaders, handvatten en goede voorbeelden.

Fase 3 en 4: Vervolgonderzoek

Verdiepend kwalitatief onderzoek en duiding met het netwerk

Vervolgstappen jongerenparticipatie onderzoek

De beoordeling van subsidieaanvragen gebeurt nu door een score van 'voldoende' en 'onvoldoende', een groeiproces en een duidelijke visie voor jongerenparticipatie moet ontwikkeld worden om hier vervolgens goed op te kunnen sturen. Dit gebeurt in samenwerking met NJR.

Om beter grip te krijgen op de stand van zaken op jongerenparticipatie binnen MDT:

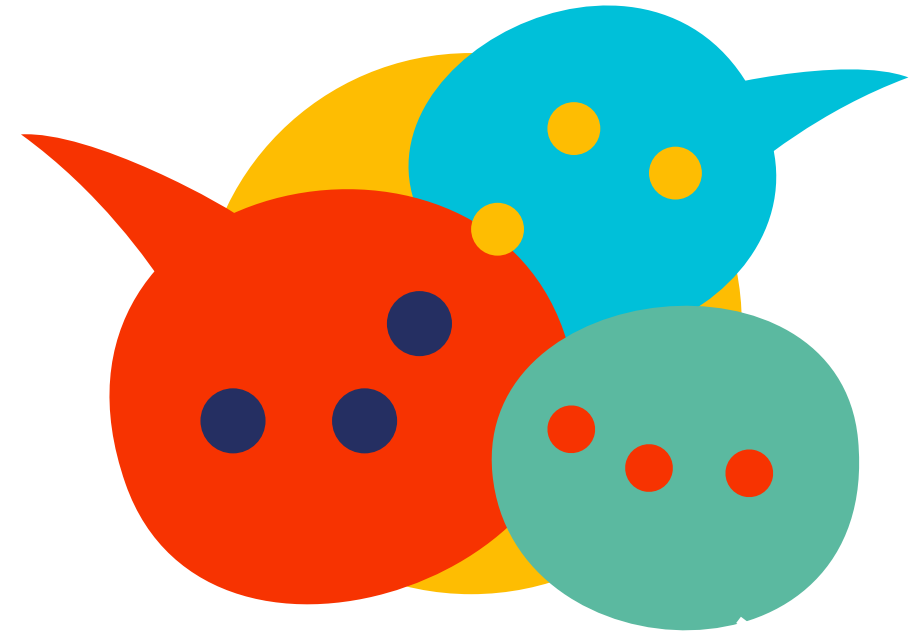
Zal eerst kwalitatief vervolgonderzoek uitgevoerd worden aan de hand van beoordelingscommissieleden en interviews met kernteamleden van MDT

Daarnaast zal zowel een kwantitatieve uitvraag als interviews worden gehouden met de projecten over de manier waarop zij invulling geven aan jongerenparticipatie

Deze inzichten zullen leiden tot een (toetsings)kader voor jongerenparticipatie.

Terwijl dit onderzoek in uitvoering is, is binnen MDT gestart met het professionaliseren van de werkwijze. Hierbij treedt een wisselwerking op waarbij de bevindingen uit het onderzoek worden geborgd in de werkwijze en de nieuwe handvatten vanuit de werkwijze weer kunnen worden getoetst in het netwerk.

Vragen t.a.v. het vervolgonderzoek kunnen gemaild naar Eefje de Louw (delouw@ese.eur.nl).

Bronnen & bijlagen

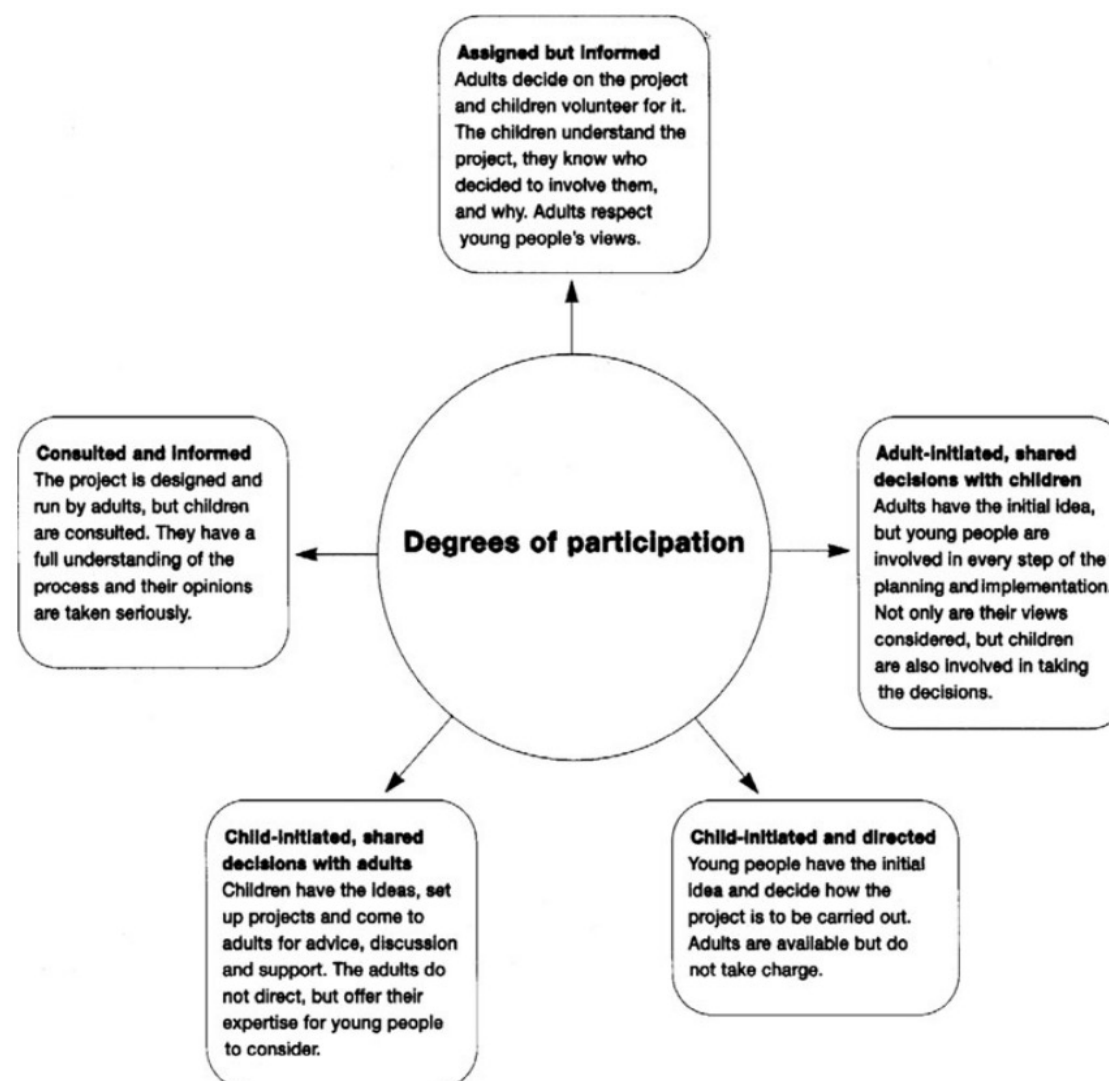
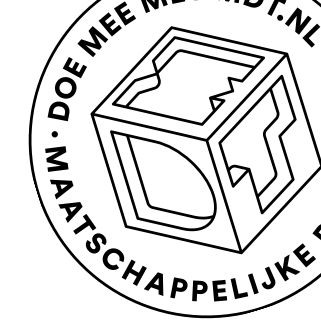
Bronnen

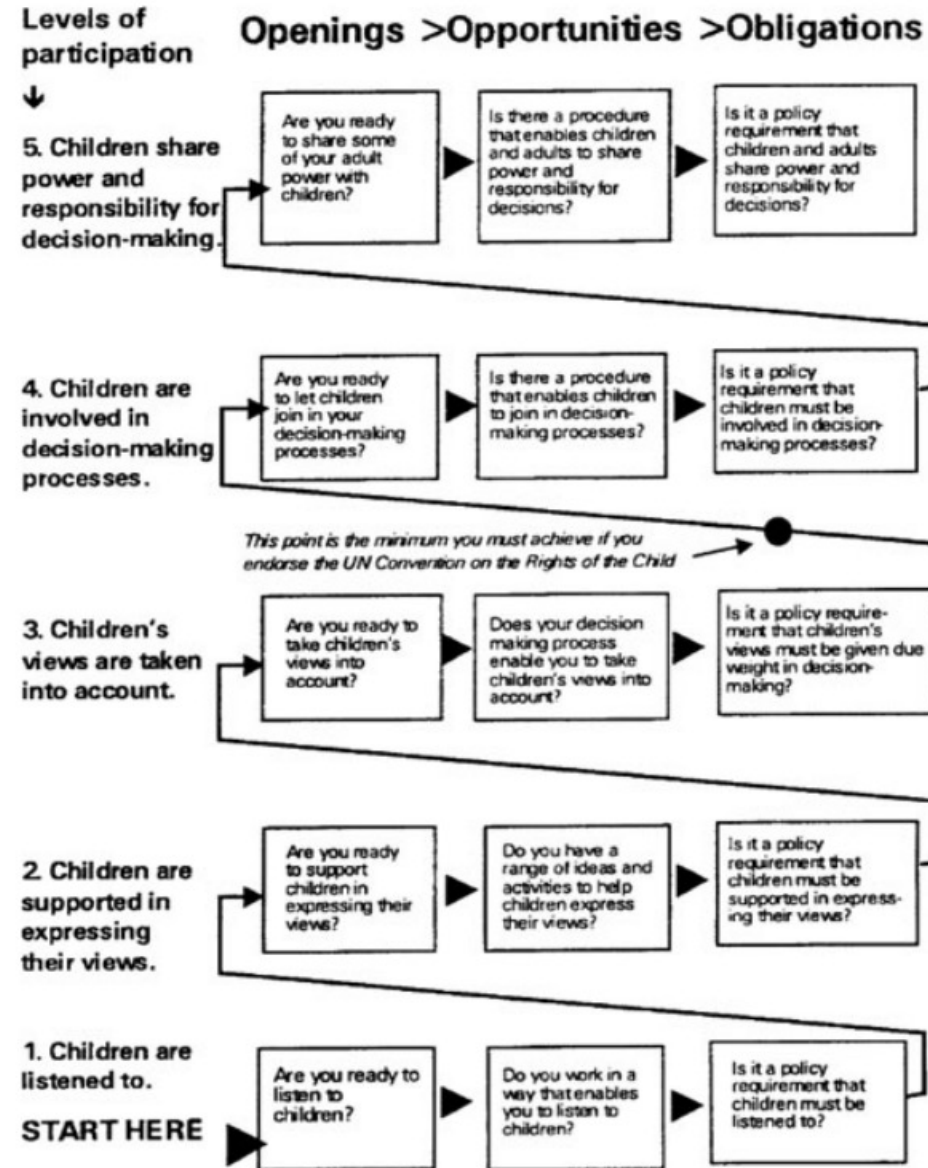
- Cahill, H., & Dadvand, B. (2018). Re-conceptualising youth participation: A framework to inform action. *Children and Youth Services Review*, 95, 243-253.
- Chan, R. C., & Mak, W. W. (2020). Empowerment for civic engagement and well-being in emerging adulthood: Evidence from cross-regional and cross-lagged analyses. *Social Science & Medicine*, 244, 112703.
- Head, B. W. (2011). Why not ask them? Mapping and promoting youth participation. *Children and Youth services review*, 33(4), 541-547.
- Jager-Vreugdenhil, M. (2011). Spraakverwarring over participatie. *Journal of social intervention: theory and practice*, 20(1), 76-99.
- NJI (2021). Handreiking duurzame jongerenparticipatie. Geraadpleegd op 9 November 2022 via: <https://www.nji.nl/publicaties/handreiking-duurzame-jongerenparticipatie>
- NJR (2022). Werkplan 2022. Geraadpleegd op 9 November 2022 via: https://www.njr.nl/documents/249/Werkplan_2022_DEFFER_low.pdf
- NJR & JOGG (2021). In 11 stappen jongeren op een effectieve manier laten meedenken. Geraadpleegd op 9 November 2022 via: https://www.njr.nl/documents/241/NJRxJOGG_def.pdf
- Rector, M. (2020), "Pleidooi voor een kritisch-integrale benadering van kinder- en jongerenparticipatie". In: *Filosofie Tijdschrift*, 30 (4), 56-62.
- Petintseva, O., & Roose, R. (2020). Jongerenparticipatie: over doelen, middelen en stokpaardjes. *Panopticon*, 41(1), 54-68.
- Stolle, D., & Hooghe, M. (2004). The roots of social capital: Attitudinal and network mechanisms in the relation between youth and adult indicators of social capital. *Acta Politica*, 39(4), 422-441.
- Strating, G., & de Wit, C. (2018). Participatie van jeugdigen in het onderwijs, vanzelfsprekend toch?!. *Jeugdbeleid*, 12(3), 143-153.
- De Vette, K., Wijnhuizen, E., De Vries, A., & Toom, V. (2022). Jongeren en het zorgen voor hun morgen. Geraadpleegd op 9 November 2022 via: <https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2022/05/23/jongeren-en-het-zorgen-voor-hun-morgen>
- Van de Wijdeven, T., de Graaf, L., & Hendriks, F. (2013). Actief burgerschap. *Lijnen in de literatuur*, 65.
- Wong, N. T., Zimmerman, M. A., & Parker, E. A. (2010). A typology of youth participation and empowerment for child and adolescent health promotion. *American journal of community psychology*, 46(1), 100-114.

Bijlage 1:

Treseder's degrees of participation

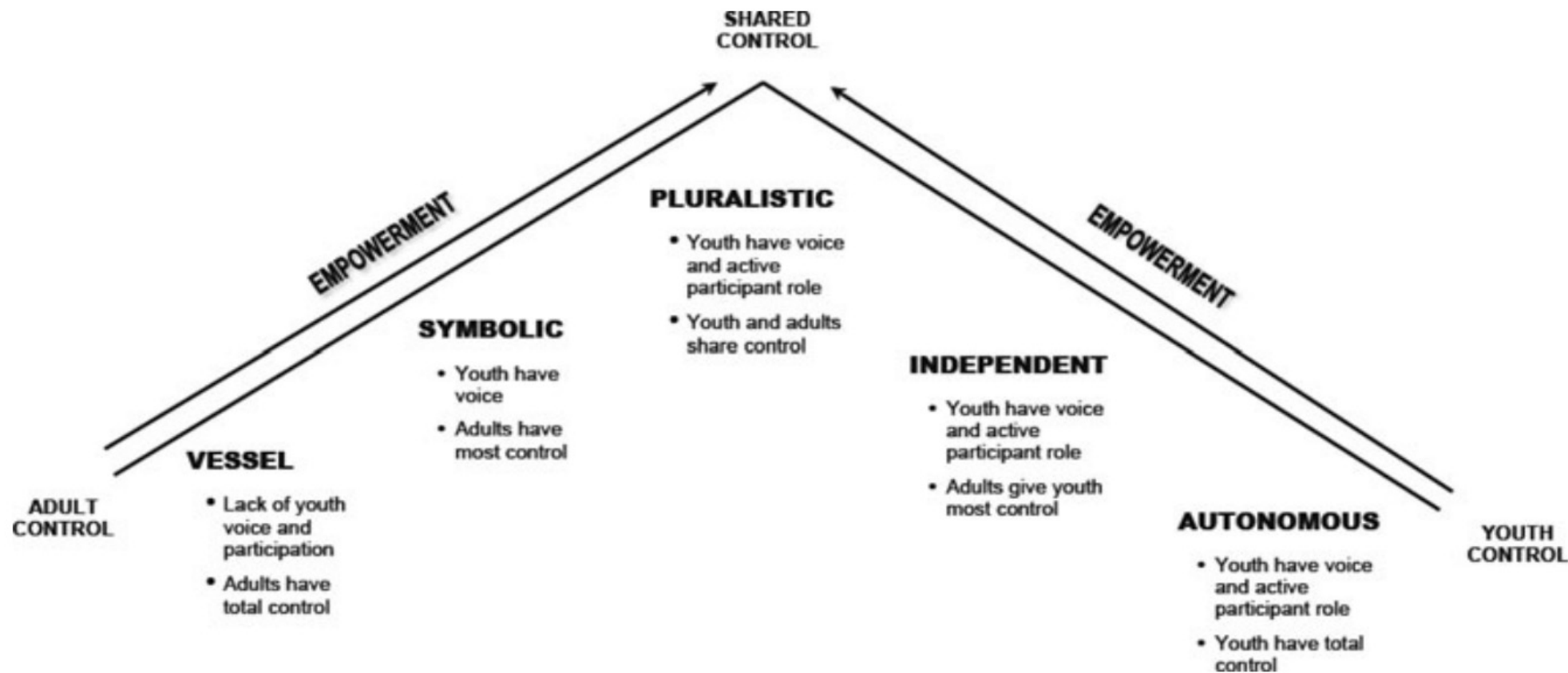
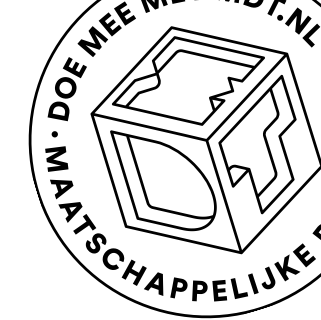

Bijlage 2: Shier's Pathway

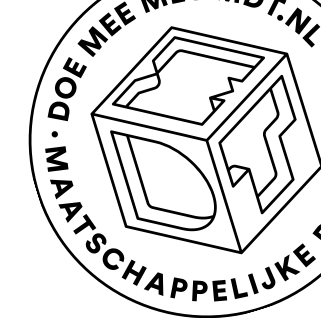
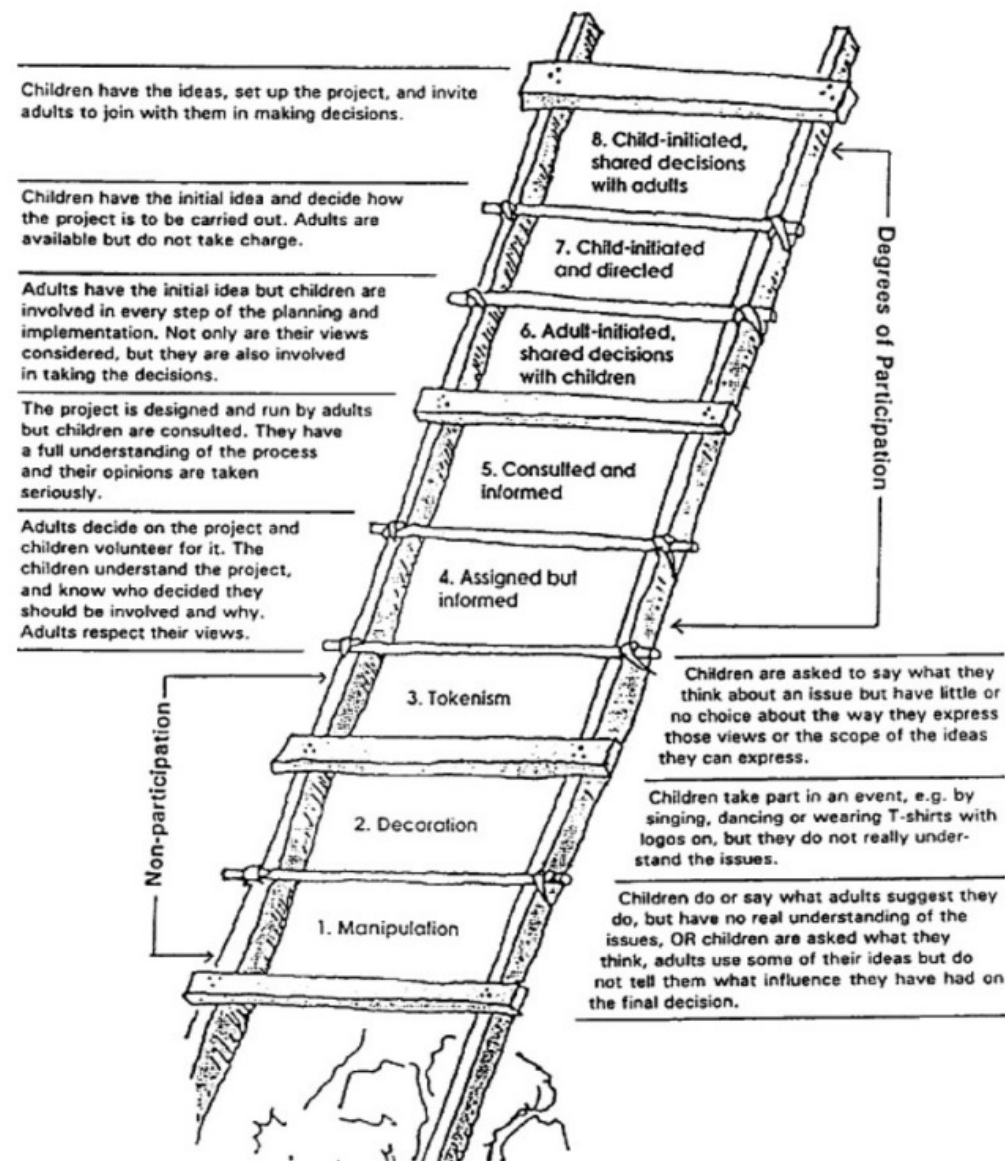
Bijlage 3:

TYPE Pyramid

Bijlage 4:

Hart's Ladder

Bijlage 5:

Alexander Bridge of Participation

Screenshot uitleg van NJI: <https://www.nji.nl/ervaringskennis/jeugdparticipatie-vormgeven#the-alexander-bridge-of-participation>

The Alexander Bridge of Participation

The Alexander Bridge of Participation is een andere benadering op het begrip participatie dan de participatieladder. De ontwikkelaars van The Alexander Bridge of Participation proberen participatie te duiden aan de hand van een metafoor: een brug met vier sterke pijlers. Anders dan bij de participatieladder zorgen de vier pijlers samen voor duurzame en betekenisvolle participatie.

De vier pijlers zijn:

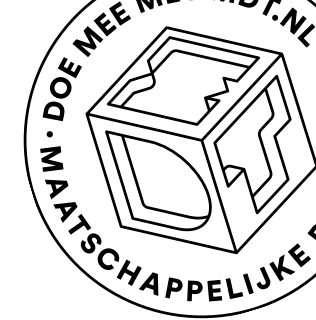
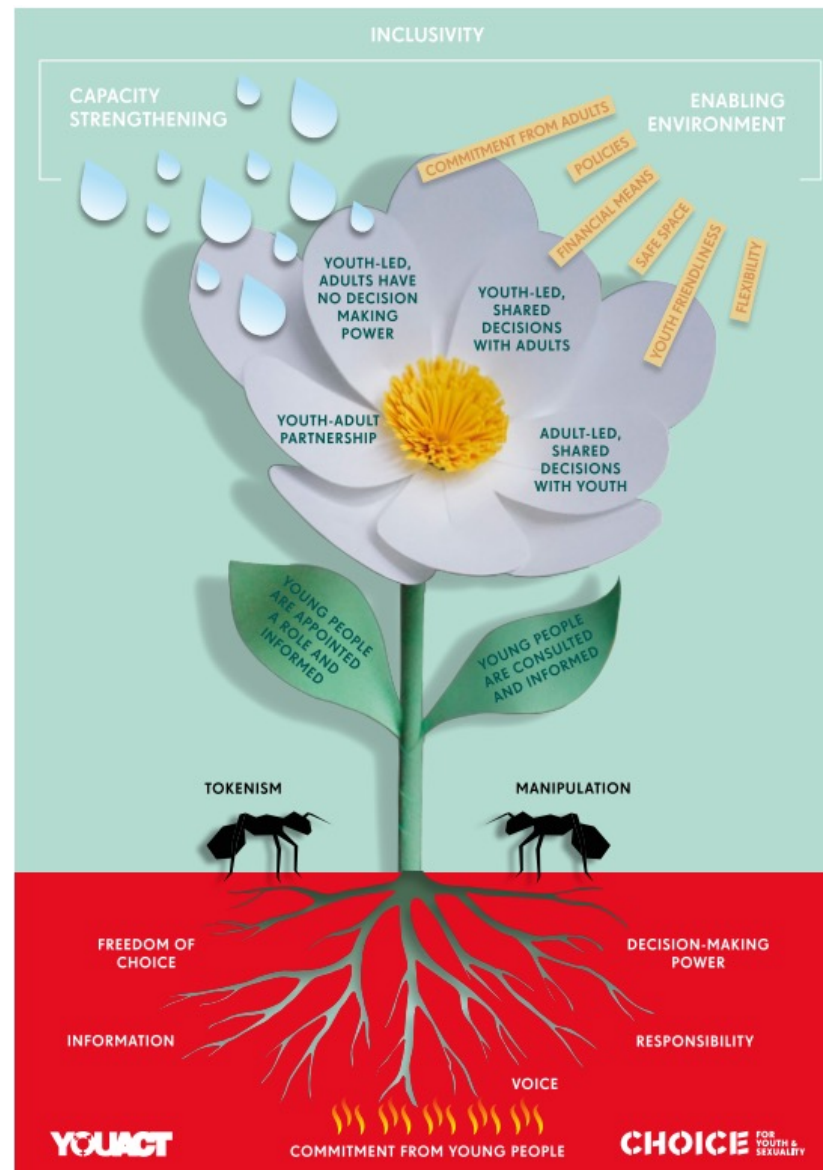
- Initiative: Participatie begint met initiatief van kinderen, jongeren en volwassenen.
- Growth: Participatie zorgt voor groei van kinderen, jongeren, volwassenen en de samenleving als geheel.
- Culture: Participatie vereist een participatiecultuur, tools with attitude en een formele inbedding.
- Naturalness: Kinderen, jongeren en volwassenen participeren per definitie in een samenleving.

Op basis van deze vier pijlers komen kinderen, jongeren en volwassenen met elkaar in dialoog en werken zij duurzaam samen. Participatie begint met eigen initiatief. Met de juiste aandacht en ondersteuning daag je kinderen en jongeren uit en activeer je ze hun kracht of talent in te zetten.

Als deze twee pijlers zijn verweven in de grondhouding van professionals dan ligt er een stevige basis voor de derde pijler: een participatiecultuur binnen de organisatie. In deze cultuur is het vanzelfsprekend dat kinderen en jongeren onderdeel zijn van de samenwerking. Vormen van inspraak en medezeggenschap (initiative) volgen bij deze houding van nature (naturalness) en zijn betekenisvol (growth).

Bijlage 6:

Flower of participation

Bijlage 7:

Stakeholders uit de praktijk

Gezien de urgentie en potentiële waarde van goede jongerenparticipatie richten meerdere organisaties zich op het opstellen *best practices* voor het inrichten van jongerenparticipatie.

Belangrijke stakeholders in de vorm van kennisinstituten zijn hierin:

- **NJR:** heeft als doel om de maatschappij zo in te richten dat alle jongeren hun stempel op de wereld kunnen zetten. Dat doen zij door jongeren te betrekken bij beleidstrajecten. Daarnaast zetten ze zich in om bij partnerorganisaties de meerwaarde van jongerenparticipatie in te laten zien. NJR gelooft dat deze initiatieven bijdragen aan het verbeteren van de positie van jongeren en vinden het belangrijk dat jongeren serieuzer worden genomen en meer betrokken worden bij besluitvormingsprocessen.
- **Nji:** is een nationaal kenniscentrum dat actuele kennis over opgroeien verzamelt, verrijkt, duidt en deelt. Wij brengen kennis onder de aandacht en helpen om die kennis toe te passen. Ook over jongerenparticipatie.

Daarnaast zijn er stichtingen en jongerenorganisaties die ervaringen met en kennis over jongerenparticipatie opdoen en delen. Enkele voorbeelden* daarvan zijn:

- **Stichting Alexander:** doet aan kennisontwikkeling over jeugd die maximaal aansluit bij het perspectief van jeugdigen zelf. Stichting Alexander beoogt een nieuwe manier van werken van volwassenen (bestuurders, managers, uitvoerende professionals) opdat zij de belevingswereld van jeugdigen op een duurzame wijze als uitgangspunt nemen.
- **Noorda & Co:** levert onderzoek, training en advies aan gemeenten en maatschappelijke organisaties om hun jeugdbeleid en jeugdvoorzieningen te verbeteren. Zij bieden hun kennis aan in de vorm van methodische handleidingen, bijscholingscursussen, trainingen en supervisie.
- **YoungWorks:** Youngworks is een adviesbureau, gespecialiseerd in jongeren als doelgroep. Zij hebben als ambitie om organisaties succesvol te maken door stevast het perspectief van jongeren in te nemen. Zij doen dit aan de hand van gestapelde kennis, gesprekken met jongeren (en beïnvloeders) en ervaring van experts en klanten.

* Dit is geen uitputtende lijst, geen enkel voorbeeld is perfect en de evaluatie van de kwaliteit van deze praktijken was geen onderdeel van het onderzoek.

Bijlage 8:

Jongerenparticipatie vanuit verschillende disciplines

Hoe vanuit de literatuur wordt verschil tussen de context aangegeven als:

- **Maatschappelijk**: gaat om het deelnemen aan formele organisaties in het private domein. Bij maatschappelijke participatie gaat het om een breder maatschappelijk of publiek doel. Actieve deelname aan de maatschappij, bijv. door het toetreden tot de arbeidsmarkt. Hier kan het ook gaan om meer passieve betrokkenheid in de vorm van donaties of lidmaatschappen.
- **Sociaal/ communitaristisch**: gaat om deelname aan informele, ongeorganiseerde verbanden van burgers (sociale netwerken, burenccontacten). Bij sociale participatie zijn de sociale contacten en het aansluiten bij dezelfde normen en waarden al een doel op zich. Het kan hier ook specifiek gaan om doelgroepen met kenmerken van kwetsbaarheden, daarbij wordt benadrukt hoe belangrijk deze informele sociale participatie is voor het welzijn en de gezondheid van de doelgroepen.
- **Liberaal individualistisch**: waarbij de nadruk wordt gelegd op de rechten van individuele burgers en hun vrije handelingskeuzes, mits binnen de wet. Hier wordt een beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid: niet te snel hulp vragen en voor anderen klaar staan.
- **Onderwijs**: Onderwijsparticipatie is in de eerste plaats de deelname van leerlingen aan onderwijs. Daarnaast bestaat ook de stroming van onderwijs waarbij de leerling zelf betrokken is bij de vormgeving ervan, ook wel "participatief onderwijs" genoemd.
- **Republikeins**: gericht op politieke besluitvorming.